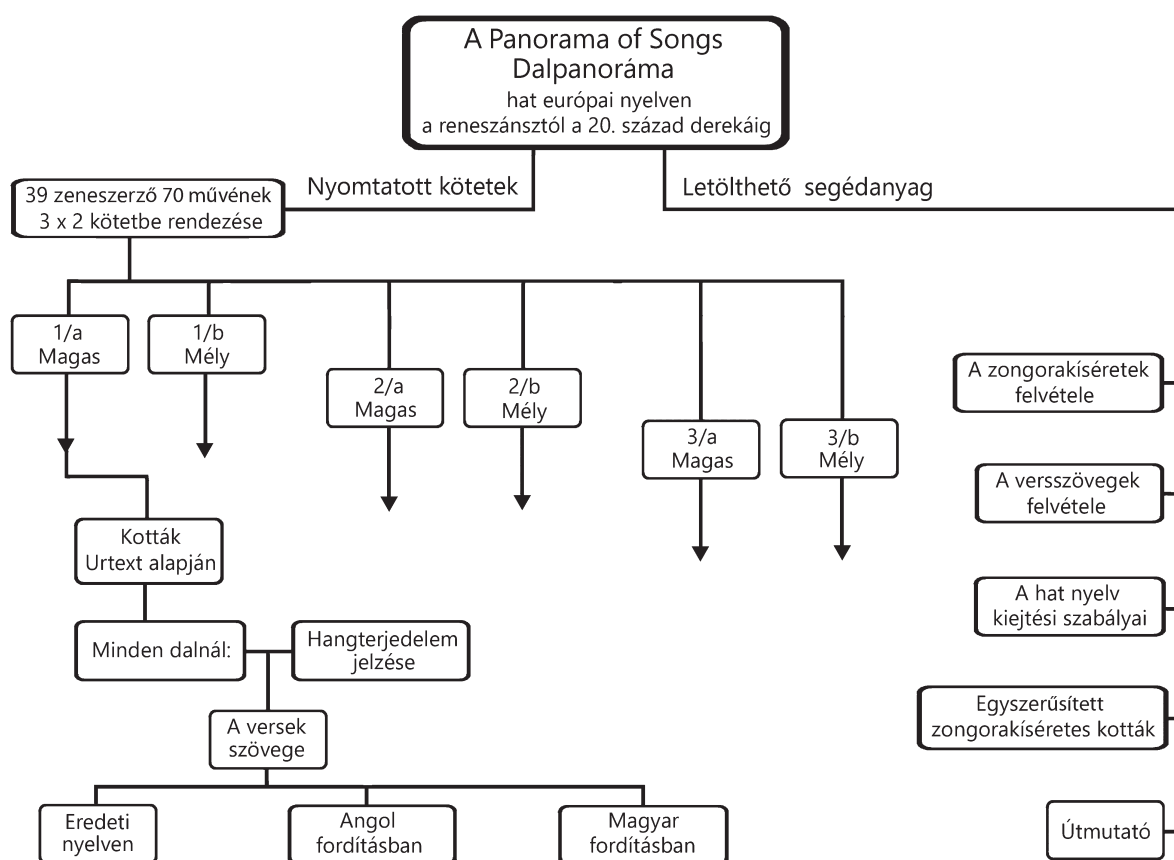

Útmutató a *Dalpanoráma* köteteinek használatához

Dr. Hegedüs Gönczy Katalin

A *Dalpanoráma* sorozat, amely háromszor két kötetben 39 zeneszerző 70 művét foglalja magában, koncepcióját és kivitelezését tekintve is újdonságnak számít. Elsősorban az alap- és középfokú énektanításban használt repertoár bővítésére szolgál. A sorozat kétféle felhasználási mód együttesét kínálja, amelyek szoros összefüggésben állnak egymással: a nyomtatott kötetekhez digitális segédanyag tartozik, amely a kötetekben található egyedi kód segítségével tölthető le a kiadó honlapjáról (www.emb.hu/downloads).

Az alábbi ábra a nyomtatott kötetek és a letölthető segédanyag tartalmát mutatja be. Bár e segédanyag egy-egy elemével (pl. zongorakiséret felvétele) más kiadványokban is találkozhatunk, ilyen gazdagságban és összetételben csak ez a sorozat kínál segítséget a dalok tanulásához és tanításához.

A sorozat „a” és „b” köteteinek tartalma azonos, csupán a dalok hangneme tér el: az „a” kötetek magas hangra, a „b” kötetek mély hangra alkalmasak. Az összetartozó kötetek borítójának alapszíne megegyező, árnyalati különbözőségük pedig a hangfekvés szerinti tájékozódást segíti. A borítókon az adott kötetben található dalok zeneszerzőinek arcképei láthatók, amelyek a kötetekben is megjelennek.

A dalok eredeti hangnemét igyekeztünk vagy az „a” vagy a „b” kötetekben megőrizni. A transzpozíciókat minden esetben a hangfekvés (*Lage*) és a határhangok figyelembevételével döntöttük el, figyelembe véve a könnyű olvashatóság szempontját is. Az eredeti hangnemet minden dal esetében megadjuk.

A kötetek tartalma

A kötetek tartalmát az énektanulás során leggyakrabban előforduló 6 európai nyelv (angol, olasz, német, francia, orosz és spanyol) dalirodalmából válogattuk össze, stílusok tekintetében pedig a reneszánsztól a 20. század derekáig csaknem minden stíluskorszakból válogattunk.

A három kötet nehézségi fok szerint követi egymást. A válogatás egyik szempontja az énektechnika-képzés, másik szempontja az előadói adottságok fejlesztését szolgáló megfelelő szintű dalanyag kiválasztása volt. Ennek érdekében áttekinthető szerkezetű, könnyen megformálható és zeneileg is igényes darabokat kerestünk. Változatos témájú és hangulatú versek megzenésítései kerültek a válogatásba, szem előtt tartva a költemények irodalmi értékét is. A sorozat tartalmának kialakításában a magyarországi énekközpont egyik legkiválóbb pedagógusa, *Schultz Katalin* nyújtott fontos segítséget.

Válogatásunkkal szeretnénk volna felhívni a figyelmet méltatlanul mellőzött zeneszerzői életművekre is. A kötetekben a közkedvelt és dalszerzőként kihagyhatatlan nagyságok mellett az ebben a műfajban kevésbé ismert, vagy ritkán választott szerzők is helyet kaptak. A sorozatban közölt dalaik remélhetőleg kedvet csinálnak a tanároknak és növendékeknek arra, hogy további dalaikat is felfedezzék.

A dalok kottaszövegét a legfrissebb Urtext kiadások, illetve korabeli nyomtatott és kéziratos források alapján adjuk közre. Valamennyi dinamikai és tempójelzés a zeneszerző eredeti utasítása.

A kötetekben való tájékozódást a kiadványok élén részletes tartalomjegyzék, valamint hátul kétféle mutató (zeneszerzők szerint, illetve és nyelvek és címek szerint) is segíti. A tartalomjegyzék a zeneszerző nevének és a dal címének kívül megadja a zeneszerző és a szövegíró legfontosabb adatait, a dal jegyzékszámát és amennyiben a dal ciklusba, sorozatba tartozik, annak címét, valamint a dal hangfekvését.

A dalok kottája előtt közöljük a szöveget eredeti nyelven, valamint angol és magyar prózafordításban. E fordítások azt a célt szolgálják, hogy az adott idegen nyelven nem beszélő énekes (vagy tanára) minél pontosabban megértse a dal szövegét, és annak hangulati elemeit átélve, azokat beépíthesse előadásába.

A díszítésekről

A régebbi korok zenéjében általános elvárás volt a megfelelő díszítések alkalmazása. Sorozatunkban a reneszánsz és barokk művekhez *díszítési javaslatokat* adunk. Ezzel szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy a kifejezés elmélyítése és cizellálása érdekében, az adott stílus keretein belül mindenkor teret kaphat az egyéni ízlésen alapuló improvizáció is. A díszítési javaslatok egy része a kottafőszöveg fölött, kisebb méretű kottákkal jelenik meg.

A díszítés kiválóan használható többstrófás dalok második és további versszakainak változatosabbá tételére. A strófikus dalokban gyakran külön sorban kottáztuk le a második és további strófákat, példát adva a variáló jellegű díszítési lehetőségekre. Mindezek a javaslatok nem kívánnak kizárólagos megoldást kínálni – bármelyikük elhagyható vagy átírható –, sokkal inkább bátorítani és ösztönözni kívánják az előadó kreativitását.

A számozott basszus szólam kidolgozásairól

Dr. Balog Zsolt csembaló- és zongoraművész-tanár készítette a kötetekben szereplő barokk művek számozott basszus szólamának kidolgozását és az angol népdalok kíséretét. A kíséretetek – tekintettel a sorozat pedagógiai jellegére – az alap- és középfokú oktatásban mindenhol elérhető zongorára íródtak, mind játékmódjukat, mind hangzásukat tekintve a zongora sajátosságait veszik alapul. (Amennyiben rendelkezésre áll csembaló, úgy e continuo szólamokat a hangszer hangzásvilágának és játéktechnikai sajátosságainak megfelelően érdemes átdolgozni.) Ritmikájukkal és a harmóniák felrakásának módjával erősítik a kezdő énekesek metrum- és hangnemérzetét, segítik a biztos belépést és a zenei frázisok könnyedebb megformálását.

A jó kiejtést segítő eszközökről

Az orosz nyelvű dalszövegek kiejtését megkönnyítendő az énekszöveg alatt kétféle fonetikus átírás található az angolul, illetve a magyarul olvasók számára.

Az olasz és spanyol dalszövegekben előforduló diftongusok kiejtéséhez is segítséget nyújtunk: dőlt betű jelzi azt a magánhangzót, amelyen énekelni kell.

A letölthető segédanyagok

1. Az összes dal zongorakíséréteinek felvétele

Kizárólag az otthoni gyakorlás és tanulás folyamatát segíti, pedagógiai cézzattal. A felvételek készítésekor egy énekes is közreműködött annak érdekében, hogy a zongorakíséret előadásmódja a valódi éneklést vegye figyelembe, és így életszerű legyen a levegővételek aránya. Ezzel együtt e kísérek sem a tempók, sem az előadási mód tekintetében nem kívánnak etalonként szolgálni, és semmiképpen sem helyettesíthetik az élő zongorakíséretet.

2. A versszövegek anyanyelvű személyek által felolvasott felvétele

E felvételeket a pontos és szép kiejtés elsajátításának megkönnyítése céljából, a helyes értelmezés és hangsúlyozás érdekében ajánlott használni.

3. Néhány nehezebb zongorakíséret egyszerűsített verziójának kottája

Az énektanárok korrepetitor nélküli tanórai munkáját kívánja segíteni. Természetesen sem vizsgán, sem a pódiumon nem helyettesítheti az eredeti zongorakíséretet.

4. A 6 nyelv kiejtési szabályai

Kizárólag alapszabályokat tartalmaz, csupán alapvető útmutatásul szolgál.